

WYMAGANIA EDUKACYJNE

NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN

Z PRZYRODY W KLASIE IV

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, nie posiada podstawowych wiadomości i umiejętności niezbędnych do kontynuowania nauki oraz przyswajania nowych treści w klasie wyższej.

Wymagania edukacyjne na ocenę:				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dopuszczającej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dostatecznej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dobrej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny bardzo dobrej, a ponadto:
Spotkanie z przyrodą				
• przedstawia sposoby pracy z podręcznikiem, • korzysta z podsumowań zawartych w podręczniku, aby powtórzyć wiadomości, • stosuje zasady bezpieczeństwa na lekcjach przyrody.	• odczytuje informacje z tekstu, ilustracji, zdjęć, schematów i map, • zna i stosuje metody ułatwiające powtarzanie materiału z lekcji, • potrafi sporządzać mapy myśli.	• sprawnie rozwiązuje testy zawarte w podręczniku (w ten sposób sprawdza wiedzę i umiejętności), • używa mnemotechnik, aby nauczyć się trudniejszych treści.	• przygotowuje i przeprowadza doświadczenie na podstawie instrukcji w podręczniku.	• wykazuje ciekawość poznawczą, • stosuje strategie skutecznego uczenia się.
• wyjaśnia, czym jest nowy przedmiot – przyroda, • wymienia elementy przyrody ożywionej i nieożywionej oraz wytwory działalności człowieka, • wymienia źródła wiedzy o przyrodzie.	• wyjaśnia, co to jest przyroda, • wymienia sposoby poznawania przyrody, • rozpoznaje w terenie elementy przyrody ożywionej i nieożywionej oraz obiekty stworzone przez ludzi.	• wyjaśnia, dlaczego warto się uczyć przyrody, • wskazuje zależności zachodzące między składnikami przyrody.	• omawia sposoby poznawania przyrody, • czerpie informacje o przyrodzie z różnych źródeł.	• analizuje znaczenie źródeł wiedzy przyrodniczej.
• opisuje miejsce sprzyjające nauce, • rozpoznaje dobre warunki do pracy na podstawie fotografii.	• rozpoznaje czynniki sprzyjające koncentracji i te, które ją zakłócają .	• aranżuje miejsce sprzyjające nauce, • opisuje techniki wspierające koncentrację, • wyjaśnia, co utrudnia skupienie uwagi.	• opisuje zasady skutecznej nauki.	• wykorzystuje strategie poprawy koncentracji w codziennej nauce.

• wyjaśnia, czym jest uzależnienie, • wyjaśnia, do czego na co dzień używa się internetu.	• wyjaśnia, na czym polega uzależnienie od internetu, smartfona, mediów społecznościowych, • wymienia oznaki nadużywania internetu, • wymienia zasady mądrego korzystania z internetu.	• rozróżnia źródła współczesnych uzależnień, • opisuje oznaki nadużywania internetu.	• wyjaśnia wpływ uzależnień na samopoczucie dziecka i relacje z otoczeniem.	• analizuje działania przeciwdziałające uzależnieniu od internetu, • omawia znaczenie snu dla młodego człowieka.
• wymienia zmysły, dzięki którym można poznawać przyrodę, • wymienia przedmioty pomocne w prowadzeniu obserwacji i doświadczeń, • wymienia metody poznawania przyrody.	• opisuje ograniczenia zmysłów, • prowadzi proste obserwacje przyrodnicze, • stosuje zasady bezpieczeństwa podczas pracy badawczej, • posługuje się lupą.	• wymienia różnice między obserwacją a doświadczeniem, • podaje przykłady wykorzystania zmysłów do prowadzenia obserwacji przyrodniczych, • prowadzi obserwację według instrukcji, • dokumentuje obserwacje przyrodnicze.	• omawia rolę mózgu w poznawaniu przyrody, • prezentuje wyniki obserwacji przyrodniczych, • wyjaśnia, dlaczego podczas badania przyrody korzysta się z różnych przyrządów.	• omawia znaczenie zmysłów w poznawaniu przyrody, • omawia zastosowanie przyrządów wykorzystywanych podczas obserwacji, • wymienia przyrządy, które są przydatne podczas wycieczki do lasu.
• wymienia przyrządy wykorzystywane podczas obserwacji przyrodniczych.	• potrafi sporządzać schematy , • odczytuje dane z kart charakterystyki odczynników chemicznych, • przestrzega zasad bezpieczeństwa na lekcjach przyrody.	• dostrzega różnicę między doświadczeniem a obserwacją, • omawia przeznaczenie poszczególnych przyrządów ułatwiających obserwację przyrody, • posługuje się szkłem i sprzętem laboratoryjnym.	• prawidłowo posługuje się przyrządami wykorzystywanymi podczas obserwacji i badań przyrody, • zna zagrożenia związane z substancjami niebezpiecznymi, • odczytuje informacje na opakowaniach, • rozpoznaje symbole ostrzegawcze.	• potrafi planować i przeprowadzać doświadczenie oraz wyciągać wnioski, • potrafi wyjaśnić, czym się różni hipoteza od pytania badawczego.
• wymienia obiekty, które można obserwować pod mikroskopem, • wymienia funkcje mikroskopu.	• omawia zastosowanie mikroskopu, • prowadzi obserwacje mikroskopowe według instrukcji, • sporządza rysunek obiektu obserwowanego pod mikroskopem.	• prowadzi samodzielnie obserwacje mikroskopowe, • wyjaśnia, czym są preparaty mikroskopowe.	• omawia budowę mikroskopu optycznego, • oblicza powiększenie mikroskopu.	• wykonuje samodzielnie preparat mikroskopowy, • wyjaśnia, dlaczego obserwacje mikroskopowe rozpoczyna się od najmniejszego powiększenia.

wymienia nazwy głównych i pośrednich kierunków geograficznych.	- wyjaśnia, czym są plan i mapa, - posługuje się kompasem, - wyjaśnia, co to jest widnokrąg.	- omawia budowę kompasu, - wyznacza główne kierunki geograficzne na widnokręgu za pomocą kompasu.	- posługuje się kompasem w telefonie, - wyznacza kierunki geograficzne za pomocą Słońca.	- zdobywa wiedzę przyrodniczą dzięki dociekaniu naukowemu, - omawia wygląd i sposób działania pierwszych kompasów, - odszukuje informacje na temat GPS.
Moja okolica				
- wyjaśnia, czym jest krajobraz, - wymienia elementy, które tworzą krajobraz, - wymienia elementy krajobrazu miasta i wsi.	- wymienia różnice między krajobrazem a przyrodą, - wymienia różnice między krajobrazem naturalnym a krajobrazem stworzonym przez człowieka.	- rozpoznaje składniki przyrody żywej i nieożywionej oraz elementy antropogeniczne, - rozpoznaje rodzaje krajobrazu na podstawie fotografii.	- wymienia rodzaje krajobrazów, - porównuje krajobraz wsi i miasta, - opisuje krajobraz swojej okolicy.	przedstawia zależności między elementami krajobrazu.
wymienia rodzaje form terenu: formy wypukłe, formy wklęsłe i formy płaskie.	- wyjaśnia, czym jest kształt terenu, - rozpoznaje na fotografiach formy terenu.	- opisuje główne formy ukształtowania terenu, - wykonuje model terenu według instrukcji.	- rozdziela główne formy ukształtowania terenu, - podaje przykłady wypukłych, wklęsłych i płaskich form terenu.	opisuje formy terenu na przykładach z najbliższej okolicy.
- wyjaśnia, co to jest skała, - wyjaśnia, gdzie występują skały.	- opisuje cechy skał, - dzieli wybrane skały na lite, zwięzłe i luźne.	- omawia budowę skał, - korzysta z kluczy do rozpoznawania skał podczas zajęć terenowych, - podaje przykłady skał litych, zwięzłych i luźnych.	- bada właściwości skał, - rozpoznaje skały w najbliższej okolicy i porównuje je z innymi skałami występującymi w Polsce.	- opisuje skały występujące w najbliższej okolicy, - omawia wykorzystanie skał.
- wyjaśnia, czym jest gleba, - wymienia składniki gleby.	- wymienia etapy powstawania gleby, - wyjaśnia, czym jest próchnica, - wymienia gleby żyzne i mało żyzne.	- omawia proces powstawania gleby, - wskazuje na profilu glebowym warstwę próchnicy.	- opisuje glebę jako zbiór składników nieożywionych i żywych, - wyjaśnia znaczenie organizmów i próchnicy dla żyzności gleby, - omawia znaczenie gleby dla przyrody i dla człowieka.	- przedstawia składniki gleby, - porównuje gleby żyzne z mało żyznymi.

• sprawdza, czy w glebie żyją organizmy, • przygotowuje pomoce niezbędne do prowadzenia obserwacji.	• wyjaśnia, jak rośliny rosną w glebie pochodzącej z okolicy i w ziemi ogrodniczej, • prowadzi obserwację wpływu gleby na wzrost roślin.	• wymienia cechy gleby, które należy zbadać podczas obserwacji gleby w okolicy, • wyjaśnia, dlaczego gleba jest ważna dla roślin, • prowadzi kartę obserwacji.	• charakteryzuje glebę występującą w najbliższej okolicy, • porównuje glebę pochodzącą z okolicy z ziemią ogrodniczą, • określa barwę, grubość warstwy próchnicy, uziarnienie i strukturę gleby.	• bada próbki gleb zebrane w najbliższej okolicy i prezentuje wyniki, • omawia znaczenie wody w glebie, • przeprowadza doświadczenie pokazujące, jak rodzaj gleby wpływa na wzrost roślin, zapisuje dane i prezentuje wyniki, • ocenia przydatność gleb w okolicy do uprawy roślin,
• wymienia rośliny i zwierzęta lądowe występujące w najbliższej okolicy.	• podaje przykłady korzyści z uprawy roślin i hodowli zwierząt, • uczestniczy w sadzeniu drzew lub sianiu roślin.	• rozpoznaje rośliny najbliższej okolicy na podstawie cech budowy zewnętrznej, • rozpoznaje zwierzęta lądowe najbliższej okolicy na podstawie cech zewnętrznych i śladów ich bytowania.	• podczas zajęć terenowych korzysta z kluczy lub atlasów do rozpoznawania wybranych gatunków roślin i zwierząt.	• zakłada hodowlę rośliny, • wyjaśnia, dlaczego dzikie zwierzęta przychodzą do miast.
Obserwuję zjawiska przyrodnicze				
• wyjaśnia, czym jest materia, • wymienia nazwy stanów skupienia materii.	• wymienia stany skupienia wody, • przedstawia rodzaje ciał stałych.	• przedstawia cechy ciał stałych, cieczy i gazów, • podaje przykłady przedmiotów wykonanych z ciał stałych: sprężystych, kruchych i plastycznych.	• omawia zmiany kształtu ciał stałych, cieczy i gazów,	• wyszukuje informacje o najtwardszym mineralu na Ziemi, • wyjaśnia, do czego przydaje się wiedza o materii.
• wyjaśnia, czym jest drobina, • przedstawia na rysunku drobinową budowę materii.	• przedstawia ułożenie drobin w ciałach stałych, cieczach i gazach, • rozpoznaje ciała stałe, ciecze i gazy na podstawie rysunku pokazującego ułożenie drobin.	• opisuje materię jako zbiór różnych drobin tworzących różne substancje, • wyjaśnia, co to jest ściśliwość.	• omawia drobinowy model materii, • obserwuje ruch drobin w cieczy, • bada ściśliwość drobin w cieczach gazach i ciałach stałych.	• bada i opisuje ściśliwość oraz kształt drobin w cieczach, gazach i ciałach stałych, • udowadnia, że drobiny gazu są w ruchu.
• podaje nazwy stanów skupienia wody, • dokonuje pomiaru temperatury powietrza.	• obserwuje i rozróżnia stany skupienia wody, • wyjaśnia, czym jest temperatura, • odczytuje temperaturę w stopniach Celsjusza.	• omawia budowę termometru, • omawia występowanie wody w przyrodzie.	• wymienia czynniki wpływające na zmianę stanu skupienia wody, • opisuje ułożenie drobin wody w trzech stanach skupienia,	• bada właściwości różnych próbek wody (stan skupienia, barwę, mętność, zapach) i prezentuje wyniki badań,

			• obserwuje zmiany stanów skupienia wody.	• dostrzega zależność między temperaturą wody a stanem skupienia.
• wymienia stany skupienia wody, • wymienia sytuacje, w których woda występuje w różnych stanach skupienia.	• obserwuje stany skupienia wody, • wyjaśnia, kiedy następuje skraplanie.	• podaje nazwy procesów, w których wyniku zmienia się stan skupienia, • wymienia czynniki wpływające na szybkość parowania.	• określa właściwości wody, • analizuje schemat obiegu wody w przyrodzie, • wyjaśnia, dlaczego pary wodnej nie widać, • obserwuje, w jakiej temperaturze topnieje lód i krzepnie woda.	• analizuje zmiany stanów skupienia (topnienie, skraplanie, parowanie, zamarzanie (krzepnięcie), • analizuje przemiany wody zachodzące podczas gotowania. • wyjaśnia, czym się różni parowanie od wrzenia.
Obserwuję pogodę				
• wyjaśnia, czym jest pogoda, • rozpoznaje opady i osady atmosferyczne.	• wymienia składniki pogody, • wymienia osady atmosferyczne, które występują zimą.	• wyjaśnia, czym jest atmosfera, • rozpoznaje stopień zachmurzenia na podstawie fotografii.	• charakteryzuje składniki pogody, • wymienia składniki pogody, które widać i te, które są niewidoczne.	
• wyjaśnia, co to jest wiatr, • wymienia rodzaje chmur.	• wyjaśnia związek między nazwą wiatru a kierunkiem, z którego wieje, • wymienia podstawowe rodzaje chmur.	• wyjaśnia, czym jest ciśnienie atmosferyczne, • demonstruje powstawanie wiatru, • korzysta z kluczy do rozpoznawania chmur podczas zajęć terenowych.	• wyjaśnia, od czego zależy ciśnienie atmosferyczne, • omawia zasady bezpiecznego zachowania podczas trwania burzy.	
• podaje nazwy przyrządów służących do pomiaru składników pogody, • wyjaśnia, czym są ogródki meteorologiczne, • odczytuje temperaturę powietrza.	• rozpoznaje przyrządy meteorologiczne i posługuje się nimi, • wymienia przyrządy znajdujące się w ogródku meteorologicznym.	• wyjaśnia, dlaczego ludzie obserwują pogodę, • prowadzi pomiar składników pogody.	• analizuje mapę pogody na podstawie odczytanych z niej danych, • wymienia jednostki, w których podaje się wartości składników pogody, • poszukuje informacji w serwisach pogodowych.	

• wyjaśnia, czym jest odwodnienie, • wyjaśnia, jak zapobiegać odwodnieniu i udarowi cieplnemu.	• wyjaśnia, czym jest udar cieplny, • wymienia przystosowania roślin i zwierząt do zimy, • na podstawie różnych źródeł omawia zasady odpowiedzialnego dokarmiania zwierząt zimą.	• rozpoznaje objawy udaru cieplnego i odwodnienia u człowieka, • charakteryzuje strategie przetrwania zwierząt zimą (np. hibernację, migrację, gromadzenie zapasów).	• omawia sposoby przeciwdziałania udarowi cieplnemu i odwodnieniu u człowieka, • wyjaśnia wpływ zmian temperatury i stanu skupienia wody na organizmy (przemarzanie, nadmierne parowanie wody z powierzchni ciała, usychanie roślin).	
Jak działają organizmy?				
• wyjaśnia, czym są organizmy, • wymienia cechy organizmów.	• obserwuje przykłady organizmów • obserwuje komórkę pod mikroskopem	• identyfikuje organizmy jednokomórkowe i wielokomórkowe	• omawia budowę komórkową organizmów • sprawnie posługuje się mikroskopem	• omawia czynności życiowe organizmów
• dzieli organizmy na jednokomórkowe i wielokomórkowe.	• omawia hierarchiczną budowę organizmów • porządkuje poziomy organizacji życia - od komórki do zespołów organizmów	• obserwuje czynności życiowe roślin i zwierząt • samodzielnie przygotowuje preparat mikroskopowy ze skórki cebuli	• omawia czynności życiowe organizmów • samodzielnie prowadzi obserwację mikroskopową	• opisuje komórki budujące organizm człowieka na podstawie różnych źródeł
• podaje różnice między organizmem samożywym a organizmem cudzożywym, • wymienia organizmy samozywne.	• wyjaśnia, na czym polega samożywność, • określa, co powstaje w czasie fotosyntezy.	• charakteryzuje na przykładach sposoby odżywiania się organizmów, • prezentuje informacje o składzie powietrza.	• omawia przebieg fotosyntezy, • wyjaśnia, do czego rośliny wykorzystują światło.	• analizuje zależność między składem powietrza a przebiegiem fotosyntezy, • bada wpływ światła na przebieg fotosyntezy, prowadzi kartę obserwacji i wyciąga wnioski, • dyskutuje o znaczeniu fotosyntezy dla życia na Ziemi, • wyjaśnia, od czego zależy kolor liści.
• wymienia organizmy cudzozywne, • dzieli zwierzęta ze względu na rodzaj zjadanego pokarmu i sposób zdobywania go.	• wyjaśnia, na czym polega cudzożywność, • wyjaśnia, czym jest łańcuch pokarmowy.	• omawia sposoby organizmów cudzożywnych do zdobywania pokarmów.	• odróżnia organizmy samozywne od cudzożywnych, • wymienia przykłady łańcuchów pokarmowych.	• omawia przystosowania organizmów do pełnienia określonych funkcji w ekosystemie, • omawia budowę łańcucha pokarmowego.

Jak działa moje ciało?				
- wymienia układy narządów w organizmie człowieka, - wymienia czynności, które pozwalają dbać o układ ruchu.	- wskazuje na planszy układy narządów, które budują organizm człowieka, - charakteryzuje układ ruchu.	- podaje nazwy elementów poszczególnych układów narządów, - omawia funkcje układu ruchu.	- omawia budowę poszczególnych układów narządów w organizmie człowieka, - określa funkcje poszczególnych układów narządów człowieka, - wskazuje związek między poszczególnymi układami narządów.	- analizuje organizm człowieka jako system współpracujących układów narządów, - dostrzega zależności między poszczególnymi układami narządów człowieka, - wyjaśnia, jak współpracują ze sobą kości, stawy i mięśnie.
- wymienia podstawowe składniki pokarmowe, - przedstawia rolę układu pokarmowego.	- wymienia przykłady produktów, w których znajdują się składniki pokarmowe, - wymienia gruczoły trawienne.	- omawia znaczenie pokarmu dla organizmu, - omawia drogę pokarmu przez układ pokarmowy.	- omawia rolę składników pokarmowych w organizmie człowieka, - omawia rolę gruczołów trawiennych w trawieniu pokarmu.	- wyjaśnia, dlaczego należy spożywać zróżnicowane pokarmy, - analizuje informacje zawarte na etykietach żywności (wartość energetyczna, zawartość cukrów, tłuszczu, białka, soli), - wykazuje związek między składem produktów i nawykami żywieniowymi a zdrowiem człowieka.
- obserwuje pracę układu oddechowego, - wyjaśnia, jak należy dbać o układ oddechowy.	- wyjaśnia, czym jest oddychanie komórkowe, - omawia budowę układu oddechowego.	- wyjaśnia, na czym polega oddychanie jako wymiana gazowa, - omawia funkcje układu oddechowego.	- analizuje, w jakim celu w organizmach zachodzi proces oddychania komórkowego, - opisuje funkcje płuc.	- wykrywa obecność dwutlenku węgla w powietrzu wydychanym przez człowieka, - prezentuje zależności między układem oddechowym, pokarmowym i krwionośnym.
- wymienia główne zadania krwi w ciele człowieka, - rozpoznaje narządy układu krwionośnego i moczowego na rysunku.	- opisuje, jak działa serce, - omawia, co się dzieje ze zbędnymi substancjami w organizmie człowieka.	- omawia budowę układu krwionośnego, - omawia rolę naczyń krwionośnych (żył, naczyń włosowatych, tętnic), - omawia budowę układu moczowego.	- omawia funkcje układu krwionośnego, - omawia funkcje układu moczowego, - wyjaśnia, jak dbać o układ krwionośny.	- opisuje skład krwi, - wykazuje znaczenie krwi dla organizmu człowieka, - omawia rolę nerek w systemie filtracji krwi.
przedstawia rolę mózgu w organizmie człowieka,	wymienia narządy, z którymi współpracuje mózg,	- charakteryzuje funkcje mózgu, - charakteryzuje układ nerwowy.	wyjaśnia rolę mózgu w przetwarzaniu i interpretacji	omawia współpracę układu nerwowego z innymi układami narządów.

• opisuje budowę układu nerwowego.	• wyjaśnia, jak należy dbać o układ nerwowy.		• bodźców, uczeniu się i podejmowaniu decyzji, • objaśnia, na czym polega higiena układu nerwowego.	
• podaje funkcję układu rozrodczego, • identyfikuje u siebie oznaki dojrzewania, • rozpoznaje na rysunku narządy układu rozrodczego kobiety i mężczyzny.	• wyjaśnia, na czym polega zapłodnienie, • wyjaśnia, jak zmienia się ciało dziewcząt i chłopców w okresie dojrzewania.	• opisuje etapy rozwoju człowieka w porządku chronologicznym, • rozpoznaje etap życia człowieka na podstawie fotografii.	• omawia budowę układów rozrodczych kobiety i mężczyzny, • objaśnia, na czym polega codzienna higiena (szczególnie w okresie dojrzewania).	• przedstawia cechy człowieka w poszczególnych etapach życia.
• wymienia drobnoustroje chorobotwórcze i pasożyty, • zna zasady dotyczące częstości i sposobu mycia rąk.	• wyjaśnia, czym są choroby zakaźne, • wymienia sposoby zakażenia drobnoustrojami chorobotwórczymi i pasożytami.	• charakteryzuje sposoby rozprzestrzeniania się drobnoustrojów chorobotwórczych i pasożytów, • przedstawia zasady profilaktyki chorób wywoływanych przez drobnoustroje i pasożyty.	• omawia zagrożenia dla zdrowia człowieka wynikające z obecności drobnoustrojów chorobotwórczych i pasożytów w środowisku.	• analizuje negatywne znaczenie bakterii dla organizmu człowieka.
Życie na lądzie				
• wymienia dwa główne typy środowisk na Ziemi, • rozpoznaje wybrane organizmy lądowe.	• przedstawia cechy środowiska lądowego, • wymienia sposoby poruszania się zwierząt lądowych.	• omawia przystosowania organizmów do życia na lądzie (cechy budowy zewnętrznej i czynności życiowe).	• porównuje sposoby poruszania się zwierząt lądowych na podstawie obserwacji i innych źródeł.	• opisuje wspólne cechy organizmów zdolnych do lotu, • na podstawie różnych źródeł charakteryzuje strategie przetrwania zwierząt zimą (np. hibernację, migrację, gromadzenie zapasów) i zasady ich odpowiedzialnego dokarmiania.
• wyjaśnia, czym jest las, • wymienia rodzaje lasów, • podaje nazwy typowych organizmów żyjących w lesie.	• rozpoznaje i nazywa warstwy lasu, • przedstawia sposoby zachowania się w lesie, • wymienia zasady właściwego zachowania w lesie.	• charakteryzuje piętra lasu, • rozpoznaje charakterystyczne gatunki roślin i zwierząt żyjących w poszczególnych warstwach lasu z wykorzystaniem kluczy lub atlasów, • omawia funkcje lasu.	• charakteryzuje warunki panujące w poszczególnych piętrach lasu, • omawia znaczenie lasów dla człowieka.	• omawia wpływ działalności człowieka na funkcjonowanie lasu na podstawie obserwacji, badań i innych źródeł.

- wymienia nazwy roślin, zwierząt i grzybów charakterystycznych dla lasu, - rozpoznaje rośliny, zwierzęta i grzyby rosnące w lesie.	- charakteryzuje wygląd wybranych roślin, zwierząt i grzybów, - rozpoznaje wybrane trujące rośliny i grzyby oraz jadowite zwierzęta występujące w lesie.	wyjaśnia, dlaczego nie należy dotykać ani spożywać nieznanych roślin i grzybów.	- opisuje zasady bezpiecznego zachowania w lesie, - omawia zasady zachowania w kontakcie z nieznanymi roślinami i grzybami.	- korzysta z kluczy lub atlasów do rozpoznawania wybranych gatunków roślin, zwierząt i grzybów podczas zajęć terenowych, - rozpoznaje zwierzęta po tropach, - podaje cechy odróżniające zaskrońca od żmii.
- wyjaśnia, czym jest łąka, - wyjaśnia, jak dbać o łąki, - rozpoznaje rośliny i zwierzęta łąkowe na podstawie fotografii.	- rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla ekosystemu łąki z wykorzystaniem kluczy lub atlasów, - na podstawie modelu lub schematu przedstawia proste zależności pokarmowe zachodzące między organizmami żyjącymi na łące.	- omawia różnice między łąką a lasem, - omawia warunki życia na łące, - omawia znaczenie łąki dla człowieka.	- omawia znaczenie łąk dla przyrody, - przedstawia wpływ człowieka na funkcjonowanie łąk.	- opisuje przystosowania budowy zewnętrznej i czynności życiowych organizmów łąkowych do środowiska życia na przykładach obserwowanych organizmów, - opisuje znaczenie łąk kwietnych.
- wyjaśnia, czym jest pole uprawne, - rozpoznaje główne rośliny uprawiane w Polsce.	przedstawia przykłady produktów wytwarzanych z roślin uprawianych w Polsce.	- omawia warunki życia na polu uprawnym, - dzieli rośliny uprawne na zboża, warzywa i rośliny przemysłowe.	- charakteryzuje pole jako środowisko życia, - omawia znaczenie łąki dla przyrody i człowieka.	opisuje produkty wytwarzane z roślin uprawnych.
Życie w wodzie				
- dokonuje podziału wód na wody stojące i wody płynące, - wymienia przystosowania ryb do życia w wodzie.	- omawia cechy środowiska wodnego, - rozpoznaje wybrane organizmy wodne.	- omawia warunki życia w wodzie, - charakteryzuje czynniki niezbędne do życia w wodzie.	omawia przystosowania organizmów do życia w wodzie.	porównuje warunki życia w wodzie z warunkami życia na lądzie.

- dzieli wody powierzchniowe na wody płynące i stojące, - dzieli wody płynące na ciekły naturalne i sztuczne.	- wskazuje na mapie elementy systemu rzeczno-jeziornego, - podaje nazwy typowych roślin i zwierząt żyjących w całej rzece i w jej poszczególnych odcinkach.	- omawia elementy rzeki, - omawia walory przyrodnicze rzeki.	charakteryzuje przystosowania w budowie roślin i zwierząt do życia w rzece.	- rozpoznaje organizmy żyjące w wodzie na podstawie analizy makroskopowej i mikroskopowej próbek wody z najbliższej okolicy, - wyjaśnia, dlaczego należy chronić zasoby wodne,
--	--	---	---	---

				• odczytuje z mapy nazwę rzeki płynącej przez miejscowość, w której mieszka.
• podaje przykłady wód stojących, • wymienia strefy życia w jeziorze.	• wskazuje jezioro jako przykład wód stojących, • opisuje warunki w poszczególnych strefach życia w jeziorze.	• podaje nazwy typowych roślin i zwierząt żyjących w jeziorze w poszczególnych strefach.	• charakteryzuje roślin i zwierząt do życia w jeziorze (cechy budowy).	• prowadzi obserwacje mikroskopowe kropli wody (np. z jeziora, stawu), • opisuje zbiorniki wodne w okolicy na podstawie różnych źródeł.